

Substitució de classe

Xavier Pijoan | @xavipijoan

El 1907, l'autoritat de Buenos Aires decreta un augment dels impostos que fa que les propietats de les cases d'inquilinat (*conventillos*) de diverses ciutats argentines s'apressen a carregar els preus dels lloguers a famílies que a partir d'aquell moment haurien de destinar la pràctica totalitat dels seus sous a pagar-los: "Els inquilins d'un *conventillo* propietat de Pedro Holterhoff, situat al carrer Itzuzaingó 279, rebutgen pagar el lloguer. Al voltant de 500 *conventillos* responen a la mesura de força i el moviment s'estén a Rosario, Bahía Blanca, Mar del Plata, Mendoza i La Plata. A Buenos Aires, unes 120.000, és a dir, al voltant d'un 10% de la població de la ciutat". Així és com descrivia la premsa local l'inici de la "revolta de les escobres", durant la qual milers de persones van negar-se a pagar els lloguers que imposaven les propietats.

Aquests dies, a Porta 4 (al barri de Gràcia de Barcelona), Verónica Pallini i Mikel Fernandino presenten *En alquiler*, escrita pel mateix Fernandino, en què investiguen la tensió existent entre els fets de principis de segle XX descrits més amunt i el fenomen de la gentrificació que cent anys després fa estralls a tantes ciutats arreu, també a Barcelona. Gràcia, Sant Antoni, la Barceloneta o el Born han vist transformat d'arrel el seu teixit de barri

per grups inversors i promotors que no han trobat obstacles a l'hora de canviar la fesomia de barris sencers.

La història ens l'expliquen dues Victòries, rebesàvia i rebesneta, a les quals les separen un segle però que senten un fil de connexió: el de la consciència de classe que les situen a un marge, el de les desposseïdes. Perquè la proposta de Pallini i Fernandino posa el focus en la rellevància del paper de les dones, que perden la llar, el barri i la capacitat de decidir sobre on i com viure.

Amb una escenografia austera que deixa l'escenari gairebé nu, Pallini interpreta les dues Victòries i estableix un diàleg entre elles, que afronten un problema similar de maneres diferents, que no s'arrecoren en la ingenuïtat d'un optimisme infundat, però que sí que albiren un bri d'esperança en la companyonia i la solidaritat d'allò comú, en el sentiment de pertinença a una comunitat. ●

TEATRE
En alquiler
Mikel Fernandino
i Verónica Pallini
Sala Porta 4 (Barcelona)

Més enllà del blanc i negre

Victor Serri | @_ittos_ | David Bou | @dvdbou

Després dels rius de tinta que s'han vessat en llibres periodístics i històrics per explicar, de manera més o menys fidedigna i/o interessada, la història d'Euskadi Ta Askatasuna (ETA), aquest llibre recull la trajectòria de l'organització armada entre els anys 1951 i 1978 en centenars d'imatges de gran valor documental, algunes d'elles inèdites fins al moment. El llibre està estructurat en tres capítols principals, on mitjançant períodes cronològics es construeix una narrativa que ressegueix el desenvolupament de l'organització: naixement, creixement i consolidació i final de la dictadura.

En una tasca ingent, tant l'autor com els editors del segell navarrès Txalaparta han rescatat d'arxius i de calaixos de cases familiars les imatges d'un període

que, lluny del que succeïx en l'era digital en què estem immersos, van topar amb diversos obstacles abans de veure la llum. En primer lloc, les càmeres fotogràfiques no eren quelcom usual en aquella època, però encara més important, la majoria d'instantànies van ser preses en escenes de clandestinitat i sempre sota el perill de la repressió franquista.

L'obra mostra petits detalls negats per una retòrica del conflicte controlada pels mitjans de comunicació que ha pretès deshumanitzar la seva militància, la qual apareix en escenes quotidianes que permeten interpretar tots els matisos, superant l'escala cromàtica de blanc i negre predominant.

Un relat complet més enllà de les paraules, una mirada inèdita en el seu gènere. ●

LLIBRE
ETA. Una història en imatges (1951-1978)
Ricardo Zabalza
Editorial Txalaparta,
2015
248 pàgines

Vida a la plaça d'Osca

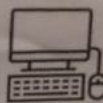

Bart Grugoon | @bartplana

Durant molt de temps, la plaça d'Osca ha estat una plaça "ordinària" al barri de Sants de Barcelona: les criatures hi jugaven amb la pilota i entre les botigues hi havia una bugaderia, una fusteria, una botiga de queviures, una carnisseria i algun bar. Abò va canviar de cop, quan el govern de CiU va canviar els permisos per a obrir terrasses: una per una, les botigues van desaparèixer i els locals es van destinar a la restauració, ocupant l'espai públic amb taules i cadires. Al web interactiu "La plaça ordinària", qua-

tre veïns expliquen com "el circuit turístic mundial ha guanyat una plaça, però nosaltres, la gent del barri, l'hem perduda".

El format de web interactiu permet explorar un problema complex -com és la gentrificació d'un barri- amb mapes, fotos i entrevistes amb quatre protagonistes. Un carnisser, l'amo d'un bar, un urbanista i un antropòleg il·lustren, amb òptiques professionals i vitals diferents, com la globalització ha anat canviant les seves vides i la del seu entorn. Alternant anècdotes quotidianes amb conceptes més teòrics, "La plaça ordinària" invita a reflexionar sobre decisions aparentment insignificants, com llicències de terrasses, que afecten la vida de tot un veïnat. Retrata molt bé la interconnexió entre les petites vivències a les botigues del barri amb la lògica econòmica global, que és hostil al territori local. ●

WEB INTERACTIU
La plaça ordinària
Natalia Santolaria,
Julieta Zabaleta
i Ciprian Gheorghe
laplazaordinaria.com